

Whitepaper: Risicobeleid

Systematisch het risiconiveau in kaart brengen

Zkr

Inleiding

Een belangrijk onderdeel van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van

terrorisme (Wwft) is het cliëntenonderzoek. De intensiteit van het cliëntenonderzoek en hoe u omgaat met de zakenrelatie is afhankelijk van het risico dat een zakelijke relatie of transactie met zich meebrengt.

De Wwft spreekt continu over een risicogebaseerde aanpak. Dat betekent dat de maatregelen die u moet nemen voor het cliëntenonderzoek mag afstemmen op het risiconiveau van de klant. Maar hoe bepaalt u het risiconiveau? De Wwft geeft dat het risiconiveau systematisch in kaart gebracht moet worden. Hierdoor worden alle klanten op hetzelfde manier beoordeeld. In een risicobeleid legt u vast hoe uw klanten worden getoetst en hoe u omgaat met de verschillende risiconiveau's.

In het risicobeleid dient u ook vast te leggen wanneer een klant veel risico met zich meebrengt en hoe u deze risico's kan beperken of mitigeren. Ook geeft u aan onder welke omstandigheden de klantrelatie niet wordt geaccepteerd.

Het risicobeleid is een cruciaal onderdeel van de Wwft. U dient een risicobeleid te hebben zodat u eventuele toezichthouders kunt overtuigen dat de naleving van de Wwft correct wordt gedaan.

Risicofactoren

Om het risiconiveau in kaart te brengen, dient u de klant te toetsen op verschillende risico's. Deze verschillende risico's worden risicofactoren genoemd. Deze risicofactoren zijn ingedeeld in de volgende drie categorieën:

- Cliëntgebonden risico;
- Product, dienst of transacties risico's;
- Geografische risico's.

Cliëntgebonden risico;

Dit zijn risico's die gebonden zijn aan de klant met betrekking tot de dienstverleningsvraag en persoons- en bedrijfsgegevens. Wanneer een klant zich meldt om diensten af te nemen, wordt automatisch het doel en aard van de relatie duidelijk. Het doel en de aard dient te passen bij de klant. Is dit niet het geval, dan is er sprake van meer risico. Voorbeelden van overige cliëntgebonden risico's zijn:

- PEP-status: Klanten met een prominente politieke functies zijn gevoelig voor chantage.
- Complexe groepsstructuren: Is de groepsstructuur buitengewoon complex gezien de aard van de klant, dan levert dat veel risico op.

Product-, dienst of transacties risico's

Sommige producten-, diensten of transacties brengen meer risico met zich mee dan andere. Dit kan komen doordat de waarde van het product bijvoorbeeld moeilijk vast te stellen is. Dit is het geval bij beeld en kunst. Let ook op klanten die regelmatig wijzigen van rekeningnummers. Voorbeelden van overige producten-, diensten of transactie gebonden risico's zijn:

- Crypto currency: Digitale betaalmiddelen kunnen anoniem ingezet worden. Dit zorgt voor meer risico.
- Producten en diensten leveren aan landen buiten de EU.
- Kunstenaars.

Geografische risico's

U dient te controleren of uw klant banden heeft met hoog risico landen. Zijn er namelijk banden, dan kan dit veel risico opleveren. De FATF omschrijft zogeheten zwarte en grijze lijsten waar u rekening mee dient te houden. Geografische risicofactoren zijn o.a.:

- Klant heeft nationaliteit van hoog risico land;
- Klant heeft persoonlijke of zakelijke banden met mensen in hoog risico land.

Risiconiveau uitrekenen en beheersen

Kies welke risicofactoren voor uw onderneming van toepassing zijn. Toets uw (nieuwe) klanten op de uitgekozen risicofactoren. Afhankelijk van de hoeveelheid bijzonderheden, bepaalt u het risiconiveau.

Tijdens de toetsing komen mogelijk verschillende risico's naar voren. Aan de hand van het risico wilt u maatregelen inzetten om het risico te mitigeren. Het beheersen van risico's is maatwerk. U dient maatregelen in te zetten die effectief zijn in het beheersen van een bepaalde risico. Hier zijn helaas geen echte tips en tricks voor. Gebruik hiervoor gezond verstand of neem contact met ons.

Voor elk risicofactor geeft u aan welke maatregelen u kunt inzetten om het risico te beperken.

Risicoprofiel

Heeft u de klant getoetst op risicofactoren, dan heeft u de risico's in kaart gebracht. Afhankelijk van de risico's wijst u een risicoprofiel toe aan de klant. U kunt gebruik maken van de volgende risicoprofielen:

- Risicoprofiel normaal risico
- Risicoprofiel verhoogd risico
- Risicoprofiel hoog risico

Voorbeelden verschillende risico's:

Risicoprofiel normaal risico

Meeste van uw klanten krijgen dit risicoprofiel. Immers zullen de meeste klanten weinig tot geen risico met zich meebrengen. U mag zelf beslissen hoeveel bijzonderheden klanten met dit risicoprofiel mogen hebben. Over het algemeen kiezen ondernemingen voor max. 3 bijzonderheden voor dit risicoprofiel. Dit zijn bijzonderheden die makkelijk te beheersen zijn zoals, klant is niet fysiek langs geweest voor identificatie en verificatie.

Risicoprofiel verhoogd risico

Dit zijn klanten die precies genoeg risico met zich meebrengen dat het op valt. Vaak zijn dit ongeveer 4-6 bijzonderheden. Afhankelijk van de bijzonderheden, kunt u de zakenrelatie met een gerust hart aangaan. Let op dat hier geen hoge risico bijzonderheden tussen zitten zoals banden met hoog risico land.

Risicoprofiel hoog risico

Zijn er veel bijzonderheden, dan wijst u dit risicoprofiel toe. U kunt ook een hoog risico profiel toewijzen in geval van een PEP. Sommige situaties zijn van nature hoog risico. De Wwft geeft aan welke situaties leiden tot een hoog risico profiel.

Gevolgen risicoprofiel

Normaal of verhoogd risico

In geval van een normaal of verhoogd risico, hoeft u geen aanvullende risico beperkende maatregelen te nemen. U voert dan een regulier cliëntenonderzoek uit.

- Het identificeren van de cliënt en eventuele vertegenwoordigers;
- Het verifiëren van de identiteit en eventuele vertegenwoordigers;
- Het vaststellen van het doel en de aard van de zakelijke relatie;
- Het starten van een onderzoek naar de herkomst van het vermogen en de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of transactie wordt gebruikt;
- Maak de eigendoms- en zeggenschapsstructuur inzichtelijk;
- Het vaststellen van de UBO;
- Screen de cliënt en bijbehorende UBO op PEP, sancties en adverse media.

Hoog risico

Wanneer u te maken heeft met een hoog risico klant, dan dient u een aantal extra maatregelen te nemen. Deze maatregelen zijn om het risico te beperken. Zonder deze risico beperkende maatregelen, kunt u de zakenrelatie niet gaan.

Afhankelijk van het risico, wilt u passende maatregelen nemen om het risico te beperken. U mag zelf beslissen welke maatregelen u wilt inzetten om het risico te beperken. Het belangrijkste is dat het risico voldoende en verantwoordelijk wordt beperkt.

Onacceptabel

Sommige risico's zijn niet te beperken of te mitigeren. Voorbeeld hiervan is een gesanctioneerd persoon. In dat soort gevallen accepteert u de klant niet als klant. In geval van een hoog risico wilt u extra maatregelen nemen om die risico's te beperken. Lukt het u niet om die risico's te beperken, dan is het risico niveau onacceptabel. Ook in deze gevallen accepteert u de klant niet als klant.

Monitoring en reviewen

Transacties dient u te monitoren. De intensiteit waarmee u dit doet is afhankelijk van het risiconiveau. Let bij de monitoring op transacties van en naar buitenlandse rekeningnummer. Ook transacties die vreemd zijn op basis van de aard en doel van de transacties. Is er sprake van meer risico, dan doet u meer onderzoek doen naar het doel of bestemming van de transactie. =

Het uitgevoerde cliëntenonderzoek dient u, in geval van vaste klanten, actueel te houden. Dat betekent dat u periodiek de onderdelen van het cliëntenonderzoek nogmaals dient uit te voeren. De frequentie van reviewen is afhankelijk van het risiconiveau. Hoe hoger het risico, des te vaker voert u een review uit. Een situatie van een klant kan wijzigen. Is de klant op een later moment betrokken bij witwassen of terrorismefinanciering, dan wilt u dit weten.

Risicobeleid afgestemd op uw onderneming en klanten

De Wwft vereist een risicobeleid van u. Dit risicobeleid is belangrijk voor veilig zakendoen en ervoor zorgen dat alle klanten op dezelfde manier worden gescreend. Dit risicobeleid dient u af te stemmen op uw onderneming en soort klanten. Dit is van belang voor de uitvoering van het risicobeleid. U wilt namelijk alleen toetsen op risico's die voor uw onderneming of klanten van toepassing zijn. Het risicogebaseerde aanpak van de Wwft geeft u deze ruimte. U dient in het risicobeleid op te nemen wat voor soort onderneming u bent en wat voor klanten u aanneemt. U wilt ook duidelijk vermelden welke klanten u niet aanneemt en dus met welke risico's u geen rekening houdt.

In eerste instantie bent u meer tijd kwijt aan het formuleren van het risicobeleid. U wilt namelijk de beslissingen in het beleid verantwoorden. In de uitvoering van de praktijk zal dit wel aanzienlijk tijd schelen. Immers houdt u zich alleen bezig met risicofactoren die voor u van toepassing zijn.